

QUIN HA ESTAT EL BALANÇ DEL SECTOR TURÍSTIC L'ESTIU 2021?

- **Assolir el 50% de la demanda turística preCovid el 2021 situaria el pes de la despesa turística sobre el PIB en el 6,6%, objectiu factible si es manté el bon ritme de recuperació.**
- **El turisme resident substitueix parcialment l'estranger a Catalunya aquest agost, fet que ha mantingut el nombre de viatgers a hotels un 26% per sota del volum preCovid.**
- **La facturació mitjana per habitació al sector hotelier s'ha mantingut a l'agost en nivells molt propers als anteriors a la pandèmia, gràcies a l'ajust de l'oferta a la demanda.**

La fi de l'estat d'alarma el 9 de maig i la forta embranzida que ha agafat el procés de vacunació apuntaven a un campanya turística molt més positiva que la del 2020. Tanmateix, la pandèmia, amb la variant delta i els efectes de la cinquena onada al juliol, no ens ha fet oblidar que les incerteses encara són presents. **Com ha evolucionat el sector turístic del juny a l'agost del 2021? Com podria tancar enguany la demanda turística? Quines són les perspectives de recuperació del sector?** Aquestes són les principals preguntes que es responen en aquesta nota breu del sector turístic a Catalunya.

Malgrat les restriccions imposades per certs països como Regne Unit per viatjar a Espanya i la propagació de la variant delta al juliol, **el sector ha notat la millora de la situació sanitària i la major mobilitat gràcies a la vacunació i la posada en marxa del certificat COVID Digital de la UE l'1 de juliol** mostrant una progressiva recuperació dels viatgers entre el juny i l'agost (taula 1). **L'arribada a Catalunya de viatgers a establiments hotelers residents a l'Estat passa de caure un 14,8% al juny (respecte al mateix mes del 2019) a augmentar un 19,1% a l'agost.** Entre els viatgers residents a l'estranger també s'observa una millora amb caigudes menys accentuades, tot i que encara notables. Segons dades d'AENA, el nombre de passatgers a l'aeroport BCN-El Prat encara se situava un 47,3% per sota a l'agost. En total (residents i estrangers), Catalunya ha tancat el mes d'agost amb més d'1,9 milions de viatgers a establiments hotelers, un 26% menys que l'agost de 2019. En pernoctacions, la xifra ha estat de poc més de 6 milions, un 32,7% per sota del nivell preCovid.

Taula 1. Resum i evolució dels principals indicadors del sector turístic. Catalunya

	2021			Variació respecte al 2019, %		
	Juny	Juliol	Agost	Juny	Juliol	Agost
Viatgers residents a l'Estat ¹	690.203	923.436	1.063.705	-14,8	12,0	19,1
Viatgers residents a l'estranger ¹	302.642	594.561	851.252	-79,7	-63,1	-49,7
Pernoctacions totals ¹	2.156.308	4.114.531	6.000.126	-68,5	-49,6	-32,7
Establiments oberts estimats ¹	1.924	2.240	2.312	-26,5	-18,5	-15,1
Grau d'ocupació per places (%) ^{1,3}	33,9	47,6	64,7	-33,6	-35,4	-15,4
Personal ocupat ¹	20.821	28.951	31.062	-52,3	-37,6	-34,0
Passatgers a BCN-El Prat	1.374.717	2.271.991	2.853.548	-73,1	-57,6	-47,3
Empreses a l'hostaleria ²	28.791	29.520	29.184	-9,0	-6,6	-7,3
Afiliacions a l'hostaleria ²	254.787	269.181	262.944	-15,0	-11,6	-13,1

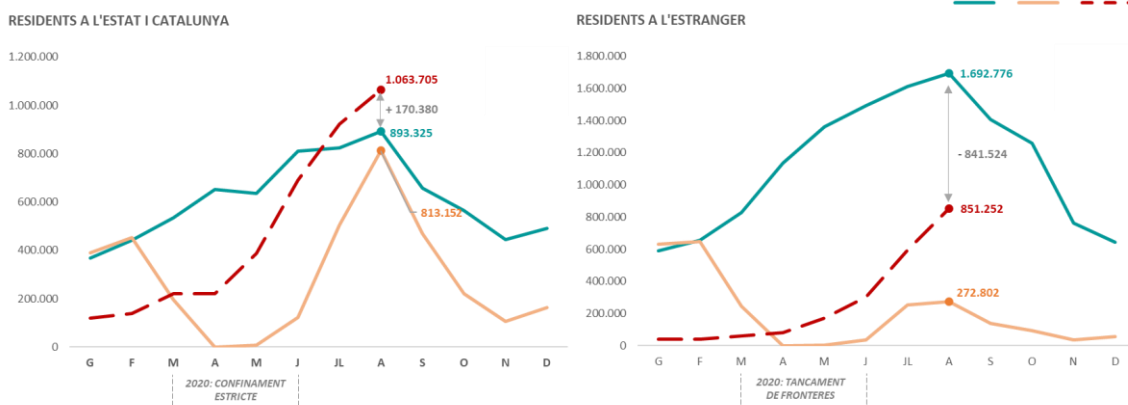
Font: Cambra de Comerç a partir de l'INE, AENA i el Ministeri de Treball i Economia Social.

Nota: ¹A establiments hotelers. ²Darrer dia del mes. ³Variació interanual en punts percentuals. / Hostaleria definida com als serveis d'allotjament i els de menjar i begudes.

Turisme / Octubre 2021

Tot i que encara no es pot parlar de recuperació en el sector, els resultats han estat parcialment positius gràcies al turisme català i de la resta de comunitats. Com es pot observar (gràfic 1), **el 2021 s'ha accentuat una tendència que ja es va produir l'estiu del 2020: la substitució parcial del turisme estranger per turisme resident a l'Estat i Catalunya.** I és que, tot i que la xifra d'arribada d'estrangers és molt més positiva que la del 2020, encara s'ha situat lluny dels nivells precrisi amb un *gap* en termes de viatgers de més de 840.000 persones. Una esclatxa que, globalment, ha aconseguit escurçar el turisme resident amb quasi 170.400 viatgers més aquest agost que el mateix mes del 2019, el que ha suposat una compensació del 20,2%.

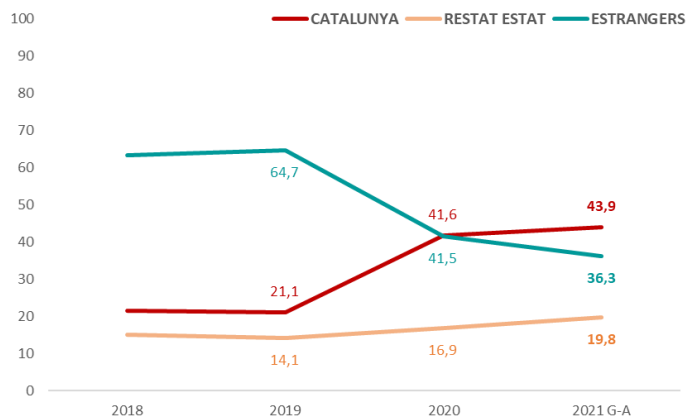
Gràfic 1. Viatgers a establiments hotelers. Catalunya

Font: Cambra de Comerç de Barcelona a partir de l'INE.
Nota: Les dades de setembre 2020 a agost 2021 són provisionals.

Aquest canvi de patró condicionat per la pandèmia es veu clarament amb el pes relatiu dels viatgers per procedència (gràfic 2). El 2019 quasi dos de cada tres viatgers era estranger, mentre que el 2021 (acumulat gener-agost) aquesta ràtio baixa fins a poc més d'un de cada tres. En canvi, **els viatgers catalans han optat per fer turisme al territori i el seu pes s'ha duplicat: del 21,1% el 2019 al 43,9% el 2021.** Quant als visitants d'altres comunitats, la proporció ha augmentat lleugerament, passant d'un 14,1% abans de la Covid-19 a un 19,8% el darrer any. La qüestió que es planteja i que s'adreçarà en la darrera part de la nota és com aquest canvi en el perfil del viatger ha impactat sobre la despesa.

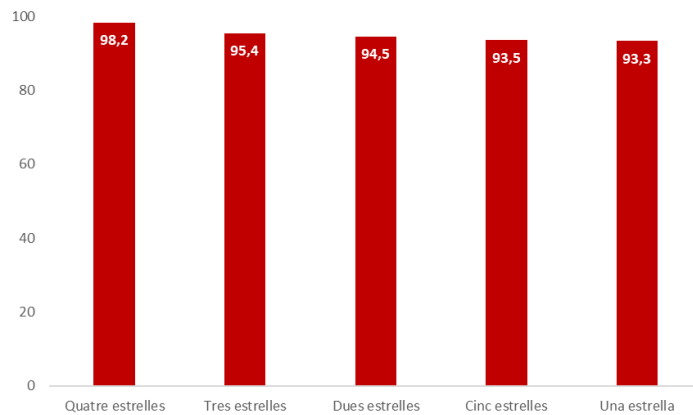
Gràfic 2. Viatgers per procedència a establiments hotelers. Catalunya
%, pes sobre el total

Font: Cambra de Comerç de Barcelona a partir d'Idescat.
Nota: Les dades de 2020 i 2021 són provisionals.

En relació amb l'oferta turística, el nombre d'establiments hotelers oberts a l'agost a Catalunya superava els 2.300 (un 15,1% per sota del nivell precisi) i el grau d'ocupació va ser del 64,7% (15,4 punts per sota del d'agost de 2019 amb un 80,2%) (taula 1). **La menor demanda global de turistes ha donat lloc a un ajustament de l'oferta que ha permès mantenir els preus en el sector hotelier.** La facturació mitjana per habitació ocupada a establiments s'ha situat a l'agost en 106 euros en total, pràcticament els 110 euros que es van assolir el mateix mes del 2019. Per categories, la facturació s'ha situat com a mínim a un 93% del nivell pre-pandèmia a tots els casos, arribant fins al 98% en la categoria de quatre estrelles (gràfic 3).

Gràfic 3. Facturació mitjana per habitació ocupada (ADR) per categories*.
Agost 2021. Catalunya. %, nivell respecte al 2019

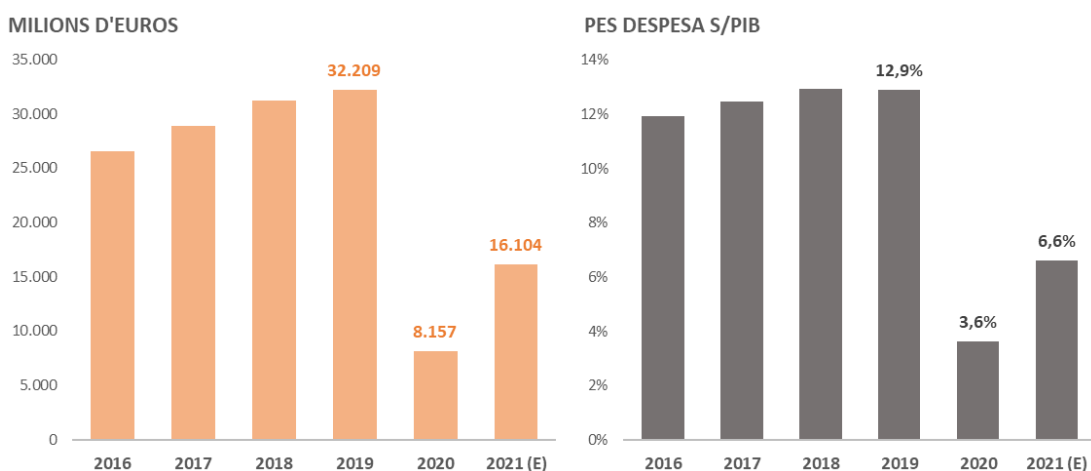
Font: Cambra de Comerç de Barcelona a partir de l'INE.
Nota: Les dades d'agost 2021 són provisionals. / *Estrelles d'or.

Tanmateix, **tot i el bon comportament del mercat domèstic i el manteniment de preus, a costa de menys establiments oberts, la despesa mitjana diària que efectua un turista resident és menor que la d'un viatger estranger** (especialment pel pressupost en transport). Amb dades del 2019, els viatgers catalans i de la resta de l'Estat van gastar uns 81 euros en mitjana per persona al dia enfront dels 198 euros dels estrangers. Aquesta diferència, s'ha mantingut el 2021 i, malgrat l'estalvi acumulat per les famílies al llarg del 2020, amb dades del segon trimestre del 2021 la despesa mitjana diària per persona dels residents ha estat menor de la registrada el 2019, en un 22% amb 72 euros (en el cas de l'estrangera s'ha produït una caiguda molt similar). Així doncs, com s'han traslladat tots aquests factors a efectes de despesa turística total? **Amb dades oficials fins al primer semestre de 2021, la despesa turística total va ser de 2.665 milions d'euros, encara un 81% per sota de la del mateix període del 2019.** D'aquest total cal tenir present dos aspectes. En primer lloc, **el 73% es va produir al llarg del segon trimestre** amb una despesa de 1.945 milions (força superior als 720 milions del 1T 2021), gràcies al millor context sanitari i al relaxament de restriccions. En segon lloc, **dos de cada tres euros de despesa la van efectuar viatgers residents a l'Estat** (al 2019 aquesta era la ràtio de despesa dels viatgers estrangers).

Malgrat un inici d'any encara similar a la tendència del 2020, la major apertura i un context més favorable al llarg del segon trimestre han suposat un impuls per als fluxos turístics. Tot i que encara un 55% per sota del nivell pre-pandèmia, Catalunya va rebre 1,1 milions de turistes internacionals totals a l'agost, els quals van efectuar una despesa de 1.124 milions (-59,5% respecte a l'agost de 2019), i ha

estat la segona comunitat autònoma en rebre més turistes estrangers en el que portem de 2021, només per darrere de les Illes Balears. A més, en termes d'ocupació, Catalunya ha estat la tercera comunitat en registrar un major augment interanual d'afiliats turístics¹ aquest mes d'agost (+11.100 afiliats segons el Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme), només per darrere de les Balears i Andalusia. Igualment, segons el l'informe de *Perspectives d'activitat turística a la Destinació de Barcelona*² de l'Observatori del Turisme a Barcelona, comença a observar-se certa reactivació del nombre de fires i congressos, així com en el nombre de creuers en el que resta d'any a Barcelona. També, s'incrementa la proporció de reserves internacionals d'hotels sobre el total a principis de setembre a la regió, el que podria apuntar a un allargament de la temporada turística fins a l'octubre. De fet, Turisme de Barcelona preveu que el 85% dels establiments hotelers a la ciutat estaran oberts a finals d'any.

Gràfic 4. Despesa total dels turistes. Catalunya

Font: Cambra de Comerç de Barcelona a partir d'Idescat.

Nota: (E) A data de tancament de la nota, només es disposa de dades de despesa per al 1er semestre de 2020. En base a l'evolució d'altres variables en els mesos d'estiu i de les previsions d'altres entitats i institucions, s'ha estimat una despesa total per al 2021 sota l'objectiu d'apropar-nos pràcticament al 50% del nivell de 2019. / La Cambra preveu un augment del PIB el 2021 del 6,3% i d'un 2,4% de la inflació.

Si es manté aquesta bona tònica el 2021 podria tancar amb un nivell de despesa turística total proper al 50% del 2019, és a dir, al voltant de 16.000 milions d'euros el que situaria el pes de la despesa turística sobre el PIB en el 6,6% (gràfic 4). De manera que al finalitzar l'any s'hauria produït una recuperació parcial que, segons Exceltur³, un 92,3% de l'empresariat enquestat preveu que seria complerta el 2023 a Catalunya en termes de facturació. **No obstant això, cal tenir present que la disponibilitat de dades oficials del tercer trimestre és encara molt limitada i es mantenen moltes incerteses sobre el sector.** En primer lloc, l'evolució del context sanitari i les possibles mesures que se'n puguin derivar. Segon, l'estiu ha estat positiu gràcies als viatgers residents, i tot i que es preveu que la demanda s'hagi mantingut al setembre, la seva presència serà menor el quart trimestre. Un altre factor clau per a Catalunya, especialment per a Barcelona, és el turisme de negocis, que presenta una recuperació més endarrerida que el turisme global degut a la implementació del teletreball. Aquest perfil de viatger, tot i ser força inferior al d'oci i lleure, efectua una despesa proporcionalment major i segons estima el sector⁴ no es recuperarà fins al 2026. En darrer lloc, caldrà restar a l'espera de si els diferents patrons que s'han observat per una situació conjuntural, acabaran esdevenint estructurals a mitjà termini i com es veuran afectats els diferents agents del sector.

¹ Afiliats a hostaleria i agències de viatger i operadors turístics.

² A data d'1 d'octubre de 2021.

³ Exceltur, (juliol 2021). "Valoración turística empresarial del IIT de 2021 y perspectivas para el IIT de verano y cierre 2021".

⁴ Estimació feta per Mckinsey & Co al coloqui *Reactivados: Impacto y retorno del 'business travel'* del 29 de setembre de 2021.